

- 31) R. FLINT, l. c. I¹, p. 172 en vv. en p. 219 en vv.
- 32) F. CHR. BAUR, l. c. p. 254: »die katholische Kirche in ihrer sichtbaren Erscheinung ist die vollkommen adäquate reale Darstellung der Idee der Kirche”.
- 33) BOURDEAU, l. c. p. 92 en 100.
- 34) BOURDEAU, l. c. p. 93.
- 35) J. G. DROYSSEN, Grundriss der Historik, 3^e Aufl., Leipzig, 1882, 1^e Beilage: Erhebung der Geschichte zum Rang einer Wissenschaft, geeft een scherpe critiek op H. F. Buckle's History of civilization in England, waarin voor het eerst de poging was gewaagd, de methode door A. Comte aanbevolen op de historie toe te passen.
- 36) Dr. P. J. BLOK, De Geschiedenis als Sociale Wetenschap, Groningen, 1894.
- 37) L. VON RANKE, zie E. BERNHEIM, l. c. p. 181.
- 38) E. BERNHEIM, l. c. p. 556.
- 39) E. BERNHEIM, l. c. p. 571 en O. LORENZ l. c. I, p. 87—89. Ook HELMOLT stelt als eisch: »Eine Weltgeschichte, die wissenschaftlich genommen werden will, musz neutral bleiben” (Bd. I, p. 10).
- 40) E. BERNHEIM, l. c. p. 82—86; HELMOLT, l. c. I, p. 7. Evenzoo Fruin en Acquoy, zie ACQUOY, l. c. p. 105.
- 41) E. BERNHEIM, l. c. p. 482 en vv.
- 42) O. LORENZ, l. c. I, p. 261 en vv. en II, p. 51 en vv. en K. LAMPRECHT, l. c. p. 71 en dezelfde Die Kulturhistorische Methode, Berlin, 1900, p. 24 en vv. E. BERNHEIM, l. c. p. 514 verwerpt wel de Ideeën in den zin van Hegel, maar handhaaft ze als »ideëllen Antriebe”, als »reale social-psychische Elemente”.
- 43) O. LORENZ, l. c. II, p. 119.
- 44) E. BERNHEIM, l. c. p. 5, K. LAMPRECHT, Alte und neue Richtungen, p. 5.
- 45) E. BERNHEIM, l. c. p. 124, 125.
- 46) O. LORENZ, l. c. II, p. 67.
- 47) F. HELMOLT, l. c. I, p. 11.
- 48) E. BERNHEIM, l. c. p. 9.
- 49) F. HELMOLT, l. c. I, p. 13.
- 50) O. LORENZ, l. c. II, p. 356.
- 51) K. LAMPRECHT, Die Kulturhistorische Methode, p. 34.
- 52) F. HELMOLT, l. c. I, p. 12.
- 53) Met zekeren nadruk wordt door de empirische school, met name in Nederland, telkens herhaald, dat hare opvatting der geschiedenis geen mechanische, maar een organische is. Zoo door Prof. Rauwenhoff in het artikel, aangehaald in noot 5 en door Dr Acquoy l. c. p. 105. De bedoeling hiervan is dan, dat deze school de geschiedenis niet atomistisch beschouwt, maar als een samenhangend geheel, waarin het een zich uit het ander ontwikkelt. Nu moet ongetwijfeld worden toegestemd, dat de empirische school veel meer dan de pragmatische, den samenhang der dingen tot zijn recht doet komen. Maar dit neemt